„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка нарочито за шире народне кругове уређени могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приопћење“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налазе се у кући г. Ст. Јеефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 133. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 29. АВГУСТА 1895. ГОДИНА XXX.

ИНСПЕКЦИЈА У НЕВРЕМЕ.

У 194. броју „Narodnih Novina“ изашао је неки допис из Беловара, који претреса школску инспекцију, коју је предузео за време школског распуста др. Исидор Кршњави, предстојник одела за богоштовје и наставу у Хрватској и Славонији. Дописник је сигурно какав најмљен „стеклишучитељ“, кога ради тога, чека прва прилика за надзорничко место, па ради тога продао је и своје педагошко уверење, те хвали дра Кршњавиа тако слепо и неумесно, да је управо на срамоту педагошке знаности. Инспекција за време школског одмора — у најжешћој врућини — нигде се на свету не врши, те је већ то инспицирање у невреме довољан разлог за доказ, да је Кршњави све пре, само не ваљан и свестан педагог!

Виђа се из целог дописа да је допис фабрикат по налогу, а у циљу да се колико-толико ослаби већ толико пута искрсло, истинито мњење, да Кршњавиа у његовом просветном раду не руководи никаква племенитија побуда, но ли већ познато стеклиштво и језуитизам. Познато је да се надзорничка и управитељска места на школама и разним заводима попуњују мање способним, и шта више младим, тек из школске скамије изашлим хрватским људима, док се старији, искуснији и способнији Срби стручњаци са свим намерно и хотимично заостављају! Наравно да се то званичним дописима „Нар. Новина“, ма како они парадни били, неда прикрити — јер је то већ тако очевидно, — те по том исти дописи дискредитују не само писца, но још и „више особе“, које се ту величају — управо цео званични апарат!

За Кршњавиа би одиста боље било, да се речени допис ни написао није. — Сам писац нема никаквог искуства, а педагошко му је знање грдно скучено, да он управо и не пише што би хтео, т. ј. педагошки извештај о тој „скроз непедагошкој инспекцији“, но као најмљен слуга, улизички пузи, јер хвали, што хвале никако не заслужује. Желимо ли бити искрени, морамо рећи, да ми у раду Кршњавија, виђамо пуку, лошу имитацију и ништа више! Управо без да претерујемо можемо рећи, да та столица у Хрватској у Славонији никад није ни била незгодније попуњена, па је ту пуно оправдана она немачка: „Selten kommt was besseres nach!“

Организација српских и хрватских учитељских школа није ни примешена оним у Немачкој и Швајцарској, те тако ни наша основна настава, ни школски надзор, није, нити може да буде на савременом врхунцу педагошке знаности. Код нас се само тек о релативној ваљаности школа говорити сме. Наше се дакле школе тек разликују једна од друге; али се за право напредовање иште више пожртвовања, више рада, више новчане потпоре — како школи, тако и учитељству. Школска је инспекција по томе код нас данас, и ако потребна, ипак доста илуворна установа.

Опсежније о организацији не ћемо сада да говоримо, но ћемо се обаврети на допис „Нар. Новина“, да докажемо, да ми у њему ни једне основане тврдње не можемо да пронађемо.

Дописник криви „Беловарске пургере“, који једини нису хтели своју децу за време школског одмора да пошљу у школу, па је нашао да су та деца била лишена „jedne veoma ugodne uspomene iz njihovog mladjanog školovanja“. Ми остављамо писцу да се весели и да снује своје „доншкижотске“ комбинације о тако угодним успоменама; али се ми из нашег млађаног школовања сви сећамо, да нам такве посете и у школско време нису баш тако пријатне биле, и не ћемо бити у педагошкој заблуди, ако речемо да су баш они „пургери“ били много „педагошкији“ и од Кршњавиа, и од дописника „Народних Новина“!

„Љубазно и нежно“ „опхађање“ Кршњавиа с децом, нагнало је дописника на удивљено питање: „Је ли могуће, да госп. предстојник није био кад год пучки учитељ?“ — Не би ли ко могао и дописника, са обзиром на његово расуђивање, исто тако запитати: „Је ли могуће, да он није кад год био и судац?“ — Видим неког „велеможног“, да чисти капут. Дивећи се тој вештини, би ли могао да запитам: „Је ли могуће, да „велеможни“ није кад год био „хаускнехт“? — Одиста дивне комбинације! На жалост, педагошка је знаност тако развијена, да јој осим свега онога, што се код Кршњавиа нашло, треба нешто друго, што ће човека да нагони на онако „значајно“ питање, а овако сматрамо ми оно питање само као неку „угодност“, која ће једног да „весели“, а другоме „да користи“. — „Високог педагошког знача,а“ не можемо ето ни ту да нађемо.

Навађају се још и позната дидактичка правила о неким школским дисциплинама, те писац у пуном заносу вели да су чак и та „начин пресветлог господина“! Ваљда не би погрешили, да је то начин пресветлог господина, кога је он од „других“ примио, јер нам је његово име непознато у таковзваној школској методологији! Али ако је дописник „Нар. Новина“ био такође између оних учитеља, које је приликом тог „савременог“ инспицирања светли неком свотицом — најдебљом од 100 фор. а. вр. — наградио, то држимо да је мало, јер се за такво „стручно“ писање до сад обично „инспекција“ давала! Ми чекамо, да видимо, ко је тај?

Опаска је још ту једна, коју писац извињава, и моли, да му се опрости, ма да се против тога ништа нема, јер се зна, да се тако пишу наручени дописи по „Narodnim Novinama“.

Школе у невреме инспицирати, значи педагогији леђа обртати! Жалосно је, кад се нађе учитеља, који тај „атентат“ на педадагогију славе и хвале! Но куд камо је жалосније, да бан Хедервари подржава на столици оделног претстојника за наставу Ису шестопрстца, који осим уображења и дрскости, никакве друге сјајне и видне особитости не притежава. Хоће ли дакле већ надоћи час, да бан уклони тог модерног ковача Ису, бар просвети земаљској за вољу, ако већ не ће то да учини другом чему за вољу?!

Славски.

Нови Сад, 28. августа.

Избор у Дубровнику. Како по целој Далмацији, тако и у питомом и славном Дубровнику, изаћи ће на овогодишње саборске изборе, сама за себе „српска народна странка“, без икаквог компромиса, са ма којом другом далматинском странком. У ту сврху издао је „српски изборни одбор“ за град Дубровник проглас на своје бираче, где им препоручује за српског кандидата барона Гондолу, славног потомка српског песника Гундулића.

Сам проглас и ако је веома кратак, ипак је тако језгровит и значајан, да смо управо усхићени и раздрагани са њиме.

Тако између осталога у прогласу на бираче овако се каже: „дубровачка српска странка одлучила је да се при садашњим изборима на сабор сама бори, те вам као свога кандидата предлаже **Франа баруна Гондолу** . . . Дајући свој глас **Франу баруну Гондоли**, бирићете за заступника човека, који признаје **српски карактер овога града**, и који му је вјеран син“.

Како се из прогласа лепо види овде се апелира на изборнике и бираче да гласају за оног човека, који признаје српски значај и у опште Српство славног и негда складног српског града Дубровника; а где се са Српством соколе бирачи, ту значи да је чиста и челик Србадија, којој је највећа сласт и највеће благо бити и остати Србином. У толико је дакле и знаменит овај изборни проглас, јер за увек утерује у лаж све оне хрватске шовинисте, који обмањујући себе и остали свет, глупаво доказују да у Дубровнику нема ни трага од „тако званог Србежа“.

Но има и друго нешто што је куд и камо значајније, а то је што је српски кандитат у српском Дубровнику, потомак великог српског песника Гундулића; Србин католичке вере и вера праседеоц града Дубровника, коме нико не може рећи да је „влашки“ дотепенац, који се из бела света у Дубровник ушуљао.

Надамо се да ће сваки Србин појмити велики значај ове у сваком погледу радосне и утешљиве појаве у српском приморју.

*

Опет казалиштне комедије. Читали смо још пре неколико дана у „Народним Новинама“, како су се бан и др. Степан пл. Милетић погодили, и како му је после те погодбе бан поново поверио управу казалишта. И ако су „Нар. Нов.“ владине новине, дакле полузваничан орган владе, ипак у њихове речи ми мало верујемо, пошто се до сада сто пута дешавало, да су оне у име владе једно писале а влада са свим друго нешто радила. Али пошто већ и „Пестер Лојд“ тај прави орган данашње тројединчке владе, доноси исту вест о повратку интенданта Степана пл. Милетића, онда имамо пуно разлога да у њену аутентичност верујемо.

Питамо по томе ми господина бана, какова је то комедија са земаљским казалиштем у Загрбу? Да, ми то са пуним правом питамо, јер овакове луцкасте и ничим не оправдане поступке и експериментисања са једним земаљским заводом, и то још просветним и културним, као и са огромним новцем, који се на тај завод из земаљске благајне троши, а псолутно не можемо да појимо!

Зар можемо овај банов поступак са казалиштем сматрати икако другојачије, него скроз бљутавом комедијом — пошто је пре месец дана исти интендант разрешен, као неподесан, а сад му се ево опет поверава иста управа?

Можда ће гроф Хедервари у прорачунској дебати пронаћи и неке важне разлоге, да оправда те своје поступке — али смо уверени, да се никад више не ће у земаљску благајну повратити онај силни дефицит, што је само за прошлу годину учињен у казалишту, па ма се и лепше фразе употребљавале, него што је она: да у Тројединици влада с тога благостање, јер већ и у колебама гори потролеј место свећа наравно, које су скупље од петролеума.

Што се пак тиче самога дра Степана Милетића, то смо више него уверени, да ће поново заглибити казалиште у дугове и тако огроман дефицит, да не ће ни нову годину моћи дочекати на тој високој столици, за којом лепо прче и пуче, да се

ПОДЛИСТАК.

БЕЗОБРАЗЛУК.

НАПИСАО: ЕВГЕН ШАВЕТ.

En mangeaut vient l' apetit.

Једног дана ступим у радионицу мога књиговезца Колимара, па нашав му жену саму у радионици рекох:

— Но, шта је са мојим књигама, које сте већ требали кући донети.

— Молимо вас, господине, још су у пресу. Колимар је мислио да ће готов бити са њима, но су га изненада бележнику одзвали...

— Валда сте наследили?

— Ох господине тако је изненада дошло као сан! Наследићемо? Па валда ће нам припасти што за успомену, прстен, цигаршпиц или друго што Но али ма шта да добијемо, можемо се радовати, јер сирома покојник не припада нам баш по никаквом сродству.

— Дакле није вам био рођак?

— Откуд... Та дуго би било да вам испричам све. Знате. ту пред нашом радионицом се шетао сваки дан неки стари господин. Колимар се срдио због тога, јер му за везивање књига треба светлости, а стари господим му је све некако заклањао. Једном се Колимар толико разљути, да му из уста излели; „Овај матори враг канда пред нашим прозором исчекује „косача?“

Толико вас опомињем, да човек треба да пази да деца не чују какав рђав разговор. Наш синчић Тодор чује те речи мужевљеве, па истрчи напоље и рече старом: „Чујеш ти матори враже, чекаш-ли косача?“

— Стари се наравно ражутио?

— Ех да! Није, шта више поче се смејати, поглади Добора по глави и даде му шећера. Сутра дан добије Додор опет шећера од старог и после тога још сваки дан такођер, уз један пољубац. Наскоро је за тим улазио стари и код нас и седео, видите у ту наслоњачу, па смо ћеретали. Тако је то било после сваки дан и мисмо се радо забављали са њиме.

— А нисте га упознали из ближе; које и шта је?

— Можете мислити, да нисмо седили скрштени руку, него смо се распитивали. Дознали смо да се зове Баморике и да је кућегазда. Има седамнајест кућа на једној гомили! Како смо се диванили са њиме о свачему! Толико је пута рекао, да човек треба да има наде у будућност. Лако је то било њему рећи, који има седамнајест кућа. Та колико је пута говорио кад је несигурност судбе спомињао: „Видите децо ништ се не може напред знати. Деси се, да једног лепог дана ви седите или ходите, а на вас падне једна кућа. Путеви су судбе неопредељени“.

— Истина је, треба бити спреман на свашта.

Једног дана после није дошао. Није дошао читаве недеље. Колимар постаде немиран и распитивао је, па дознаде, да је старац идући из позоришта охладнео и умро... То нас је ожалостило, већ и с тога, јер је господин Бамбрике рекао, да мисли наново дати увезати књиге своје библиотеке. Па нек се човек нада у будућност — говорио је незадовољно Колимар. — Човек само посла жели од будућности, а сад нам увезивање читаве библиотеке испало из руку. Као да је дух покојнике чуо овај прекор, јер тога тренутка уђе нека слуга и преда писмо бележника Хокеа, у коми господин бележник зове мога мужа себи, да му саопћи важне ствари у погледу оставине Бамбрикове. И сад ми је муж код господина Хокеја; с тога више књиге нису готове!

— Ај, ај госпођо Колимар, изгледа, да ће се тако испунити пророчанство доброга Бамбрика, да може једна кућа ипак пасти на вас

— Молим вас не говорите тако што!

— За што не?

— За то јер г. Бамбрике има много рођака, па ваљда тек не ће њих поробити због нас, који смо према њему странци и којима није ни једне паре био дужан.

— Ал' кад ко седамнајст кућа има!

— То сам мислила и ја. Али тек за што би то чинио?

— Но ал' кад вам се скоро већ обвезао, храбрећи вас толко са будућношћу.

— То је истина, да би млого боље учинио, да нам машту није толико надражавао, и то баш нашу, која је тако скромна била.

— Понда волео је малог Додора .. Па за што да није помислио на то, да га у један ред стави са својом браћом од стрица.

— Да, да, оје можда никада није видео. Верујте ми, господине, неки људи имају срећу. Тако и та браћа од стрилца. Никад га нису ни видели, или ако су га видели, а оно нису марили за њега, па гле...

— За што не би могли по тестаменту и ни, госпођо Колимар, у једном реду бити са њима. За што рецимо није оставијо на вас ову кућу, у којој станујете.

— Ова кућа носи седамнаест хиљада динара на годину.

— Но? То тек не ће узбунити друге наследнике!

— Тим мање, јер ову кућу треба оправљати, и онда, верујте господине, морамо дићи станарине. Јер оправљати кућу и остати поред старих станарина, то се тек не може.

— Са свим природно. Подигните цену сваког стана.

наће баш онда, кад краљ у Загреб дође — а после већ како било да било.

Толико за сад о овој најновијој комедији са земаљским казалиштем и са његовим старим, иначе још увек сувише младим интендантом.

Овим опомињемо све оне, који нису уплатили претплату за трећу четврт, као и све оне који нам од пре још дугују, да се са што бржим пошиљањем новца пожуре.

Милетићева седамдесетгодишњица.

Не часимо часа!

Земун, 25. августа.

Реч привременог одбора за Милетићеву прославу одјекнула је и код нас. Повереници су се дали на посао и један део успеха већ је одбору познат. Но сад се не сме остати на почетку. Време је сад најзгодније, да се највише уради. Сад су радње и трговине на ново отпочеле; сад пада новац. Ми ћемо пратити покрет овај код нас и о свему ћемо вас извештавати. Јавићемо и то, ако се нађе и таквих Срба, који буду хтели да цепидлаче у овој великој српској ствари.

Примећујемо покрет у овом погледу и преко у Србији.

Ми смо пуни наде, да ће све добро бити. За то: Не часимо часа!

Милетићевац.

*

Пишу нам из **Сомбора**: Примили смо прогласе привременог одбора још пре жетве, али до данас није се чуло, да су они, којима припада прва реч у нашим јавним пословима, почели озбиљно да раде за Милетића. Могу вам сад јавити, да се помишља сазвати већи број овдашњих виђенијих Срба, да се споразумеју, на који начин да Сомбор и овом приликом буде онај стари Сомбор.

На дело, браћо! Куцнуо је извесни час!

Политичке новости.

— Србија. Оно што смо до сада већ толико пута рекли, да ће се угарска влада са Србијом све дотле играти, као мачка са мишом, догод у Србији држе скупове и протестују — а при том баш ништа одлучно и стварно не раде; и до год на управи државној седе злогласни напредњаци, који се, не марећи за интересе своје земље, угибају пред Аустро-Угарском као шибљика испред ветра. И тако и јесте, јер најновије вести само потврђују оно, што смо ми унапред знали да ће се догодити.

Како се чује, Србија, па ни сами српски трговци, још ништа сигурно и озбиљно нису учинили, да свој извоз свиња и говеда, за увек пренесу на друге европске пијаце, него сутра да им Угарска дозволи, опет би сви листом извозили своју стоку у Пешту.

Но најоригиналнија је непатриотична напредњачка влада, која управо својим држањем у овој ствари, страшно понижење Србији наноси.

Познато је, да се је влада једва једном одлучила, да код заједничког аустро-угарског министра учини кораке, гледе безразложног затварања границе од стране угарске владе — те је у вези са тиме и она забранила увоз свиња и свињских прерађевина из Угарске у Србију. На то се распали угарско министарство и место да се извини, а оно пошаље оштру ноту српској влади, тражећи да се чак и српски конзул у Пешти одмах опозове, јер да је свему он крив.

А једна напредњачка влада толико се уплашила, да је понизно одговорила угарској влади, да се она ограђује против тога, да она што сумња против искрености мађарске владе у овој ствари, те не само да не замера досадањем поступку угарске владе, него шта више да никад није ни посумњала у коректно држање угарске владе.

Наздравље и лепа парада! Ако се дакле и после оваке гадне и понижавајуће изјаве напредњачке владе, ипак нађе људи који ће и подржавати ову грусну напредњачку владу, онда нека се не чуде, ако им после тога свега једног лепог дана Угарска још и друго какво и мало веће понижење приреди.

Заиста све је ово тако гадно, да ми не можемо да се начудимо, ко и за што налази својих рачуна, да оваке људе против воље целе Србије подржава на управи државној.

— Далмација. До данас нам је већ познат свршетак многих избора у Далмацији, а сутра, прекосутра већ ћемо тачно моћи јавити и целокупни избор свију изборних места у Далмацији. За сада се зна, да су изабрани од Срба, др. Пуглиези, Србин католик из Дубровника, и то за ваљски котар. Дрнишки. Кажу да је било жестоке борбе, јер дрски стеклиши, на челу са неким фанатизираним католичким свећеницима, били су тако бесомучни, да је мало фалило, па да се и жандармерија умеша. Исто тако изабрати су у разним ваљским изборним котарима: Бјелановић, др. Бељак, Вукотић, Симић, Кулишић и млади др Трајановић. Ако дакле Срби продру још са својим кандидатима у градовима, онда ће имати у сабору два места, евентуално и три места више него до сада што су имали.

Свакоме пада у очи заиста чудновата околност, да се је баш у ово живахно време изборног мегдана наканио крижевачки унијатски бискуп Драхобицки, да обиђе своју паству у Дрнишу. Но он је бар срећно прошао, а могао је лако настрадати, као што је и познати хрватски археолог фратар Марун настрадао, кад је пред опћинске врлишке изборе ишао у археолошке екскурзије.

Од Хрвата до сада су изабрати њих 9, и то све кандидати „хрватске народне странке“. У ваљском дубровачком котару изабрат је вођа „хрватске народне странке“ др. Клаић, чији су избор знатно потпомогли Срби, без сумње уз погодбу, да и „хрватска народна странка“ помогне избор српског кандидата за град Дубровник барона Гондолу.

Старчевићанци, т. ј. „праваши“, сјајно су потиснути и поражени на свима тачкама. У Макарској, где су избор свога кандидата држали са свим за сигуран, такође су пропали праваши, а продро је „народњак“, професор Мркушић. Борба је била јака и бурна, да је морала и војска заједно са жандарима тамо отићи. До сада су изабрата само три „праваша“, међ њима и Бианкини, по чему су до сада већ изгубили два места од својих праћашњих.

Држи се, да ће др. Клаић бити изабран и за председника сабора на место кнеза Ђуре Војновића — и то као заједнички кандидат „хрватске народне“ и „српске странке“.

— Угарска. Сада већ нема ни једне политичне опћине у целој Угарској, којој није достављено све, што треба око вођења нових црквено-политичких закона о безверју. Све се је дакле од стране владе предувело и учинило, само да безверје већ 1. октобра о. г. може да ступи у живот, толико им је оно прирасло за срце.

Но ако је шовинистама тако силно прирасло безверје ка срцу, није богме народу, коме хоће ради тога нове дације на врат да натоваре. Како јављају из појединих места, народ се већ сад почео бунити и одупирати и противу самих оних, што ће матрикуле водити.

Како један мађарски лист, садањој угарској влади доста близак, јавља, у месту Јасбезењу није се никако хтео градоначелник примити, да води матрикуле. А исто заступство са 24 против 12 гласова донело је закључак, да опћина не даје ни једне паре за чиновнике, који ће водити матрикуле.

Исто тако у месту Борвод-Беринке, изјавили су солгабирову сељани, заједно са опћинским старешином и судцем, да народ не ће под нипошто да плаћа матрикулаше, они њима нису потребни, а држава ако хоће да их има, нека их она и плаћа. Кад је разјарен солгабиров хтео да пошље своја кола по жандаре, није то допустио незадовољни народ из целе опћине, и умало што му нису кола запалили.

Наравно солга је оптужио тамошњег католичког свећеника као правог виновника овог одпора против безверја, и ако се је свет мирно развијао и ником никакове штете није учинио. Но тако то свуд бива, где се ради народу уз нос и где се не ради оно, што је на корист народа, него што је по ћефу појединаца и њихових себичних личних интереса!

Ej Угарска красна земљо, докле ће те безверје и чивутско-шовинистичка обест довести?!

Автономне вести.

Саборски Одбор, држао је под председништвом Његове Светости, преузв. г. патријарх Георгија своје редовне седнице, пре и после подне, дана: 21—24 о. м. Присуствовали су: високопреосвештени г. Епископ вршачки Нектарије, виспреч. г. ахимандрит Иларион Руварац, преч. г. прота Ђорђе Влаховић преузв. г. Дане Станковић, г. г. Др, Ника Максимовић, Др. Бранко Стефановић Миша Рогулић. Др. Теодор Недељковић, затим г. г. Др. Михаило Полит, Др. Лаза Секулић, Милан Механџић, Владимир Јовановић. Расправљени су и решени и ови предмети: — Прочитан је високи отпис преуз. кр. угар. министра председника, којим је саопштена превишња потврда двеју мировинских уредаба за аутономне чиновнике, професоре и учитеље виших дев. школа, као и за свештеничке удовице и сирочади, те је поводом тим изабран у лицу: преузв. г. Д. Станковића као председника, и г. г. Др. Лазе Секулића, Др. М. Полита и Владимира Јовановића као чланова, да азради проведбену наредбу овим мировинским уредбама Пододбор је ту наредбу израдио, поднео ју саборском одбору и овај ју је и прихватио, те ће се и спроведбена наредба штампати, као и саме мировинске уредбе и разаслати свима позваним властима и органима. — Високи отпис пак о непотврди уредаба о дотацији свештенства, епископа и митрополита патријарха српског, и о српским аутономним школама, узет је на знање с тим, да ће се исти у своје време срп. прав. народно-црквеном сабору до знања, у сврху даљег поступања, доставити. — Кр. уг. министар-председник известио је отписом, да је (на његов поднесак) Његово ц. и апост. кр. Величанство прев. одлуком Својом од 20. августа 1895. благоизволило изнимно дозволити, да се на вечито прода земљиште ман. Беочина у износу од 29 јутара 341□° за куповну цену од једне стотине хиљада (100.000) фор. а вр. Пошто по саборском устројству (§. 19.) ваља предходно срп. прав. нар. црквен. сабор у таквом случају да донесе своје решење и поднесе на највише место ствар ради издејствовања превишње потврде односно дозволе, да се може нар. црквен. добро отуђити (продати и т. д.); а горехваљени г. министар-прадседник је исходио превишњу дозволу и односно потврду горњега купопродајнога уговора без предходне одлуке и одобрења нар. црквен. саборски одбор ово: Саборски одбор са болом у души жали тај поступак кр. уг. министра-председника; јер је тим поступком исти г. министар повредио автономно право срп. прав. нар. црквен. сабора, које му је законом (прав. краљ рескриптом и саборским устројством) ујемчено: но пошто је превишња потрда упитнога уговора за продају речене земље већ усledила, то, обзиром на то, што се у горехваљеном превишњем решењу законито суделовање срп. нар. црквен. сабора при склапању купо-продајнога уговора implicite признаје у оном ставу, којим се исти уговор без предходног одобрења сабора само изнимно одобрава — саборски одбор се налази у нужно стање постављен, да изнимно највишу потврду упитног купопродајног уговора узме на знање с том оградом, да се том потврдом автономном праву срп. народ. црквен. сабору за судљност ни у чему не прејудицира: одлука та да се уз образложено извешће о току и стању ствари саопћи како г. министару-председнику, тако и нар. црквен. сабору. Уједно је донесена одлука у обзиру начина осигурања куповине од 100.000 ф. а. вр. — Пароху Херцегсељошком Р. А. дозначено је годишња припомоћ од 200 фор. из јепархиског фонда. — Одбијен је уток пароха сегединског Ђ. Ј. поднешон вис. кр. угар. министарству у погледу допуне дотације му. — Асигуран је „Српској Матици“ трошак, којег је имала око руковања закладе Нестора Димитријевића. — Дозвољена је повишица годишње субвенције из нар. црквен. фондова вел. срп. гимназије у Новом Саду ради креирања једног професорског места у истом заводу за природопис и геометријско цртање. — Дозвољена је црквен. општини у Путинци годишња припомоћ од 200 фор. из јепархијског фонда као допуна парохове дотације. — Одбијене су молбе јер П. Д. у Г., А. Гр., у В; Г. В. у Н. Ф: — Дозвољена је мировина 400 фор. јер. С. Пр. у Обљају од дана кад фактично умировљени буду. — Молба јер. Н. Р. администр парохије у С. да се парохија сењска повиси из III у I разред, одбијена је. — Одбијена је молба јер И. Н. у Толвадији ради примомоћи јер једну припомоћ већ уживa. — Одбијена је молба неких епархијских конзисторијалних бележника за повишицу плате им. — Поводом тим што је заклада Нестора Димитријевића порасла са 800 фор. услед смрти једне наследнице иза Н. Димитријевића, која је на толикој своти имала доживотно право уживања, решено је упитати „Матицу Српску“ за мњење, да ли да се број штипендија те закладе умножи или да се постојеће стипендије јој повиси. — На поднешени исказ одветника у Осеку Ј. М. о старим дужницима даљског властелинства, и на његов извештај да су исти врло сиромашни одлучено је саопштити овлаштеном веровнику на побирање старих дугова, да је саборски одбор вољан опростити те дугове, те позвати истог да и он то учини. Закључено је пожурити решење зајмовних ствари, које се још налазе код министарства па решењу. — Позване су управе свију манастира, преко надзорника црквени нар. добара, да на основу грунтовница констатују евентуалне узурпације њиховог земљишног поседа. Дозначена је арх. Митрофану Шевићу припомоћ од 500 фор. ради штампања II. дела „Православног догматичног богословља“. — Подељене су штипендије из закладе Гавре Адамовића: Светозару Прибичевићу 400 фор. и Јовану Петровићу 300 фор; из закладе Сервицкове; са 105 ф. Милану Малбашком. Николи Мајниском и Марку Јаковљевићу; а повишене су из исте закладе стипендије: на 210 фор. Сави Максимовићу, Ђорђу Живићу и Миливоју Кевђелцу: на 157 ф. 50 н. Јовану Кућанчанину, Светиславу Поповићу и Леониду Чудићу; из закладе Харишa: Каменку Паприћу 300 ф. — На саборску штипендију од 500 ф. за педагошко изображавање учитеља закључено је расписати стечај. — Одбијен је призив црквен. општине Моровић-Батровци против решења admin. одбора, којим је овој наложено плаћати пароху станарину. — Уток игум. М. Ђ. враћен је овоме натраг да га поднесе путем надлежне епархијске власти.

С. С.

Вести из места и са стране.

Калуђерска скупштина. Главна скупштина калуђерског удружења у Србији одржаће се у манастиру Раковици крај Београда на дан 13. септембра по старом календару.

Честитке краљу Александру. И радикални прваци су одма честитали краљу Александру, на сретном спасењу од смрти. Краљ је млогима и одговорио, између којих се особито истичу симпатички одговори генералу Сави Грујићу, др. Миши Вујићу и Андри Николићу.

Опоравио се је. Митрополит Михајло, који је био веома јако и опасно оболео, посве се је опоравио и предигао. Како нам јављају, он је лично присуствовао у цркви, на свечаном молебствију за спасење живота краља Александра.

Читуља. У Београду је умрла и уз многобројно учешће народа сарањена честита старица Јелица Илићева. Ова узорна жена и Српкиња јесте мати славног српског јунака, прослављеног и храброг српског мајора Михајла Илића, који је погинуо још 1875. год. на Јавору у отсудној битци против турске војске.

Неће у Србију до прве прилике. Сви страни листови доносе неке чудне вести, да се бивши краљ Милан неће више никако у Србију враћати, и да је већ сву своју послугу и ствари донео у Париз, где ће се за увек стално настанити и наравно до прве прилике, док се опет, не поврати.

Васа Пелагић. Који је био осуђен због неких својих списа и који се налази још у пожаревачком казненом затвору, биће како кажу пуштен из затвора 29. ов. м. и вратиће се у Београд, где ће опет наставити свој стари запат, пишући социјалистичке књиге, које се на жалост у Србији много радије читају, него најбоља патриотска и у велико-српском духу написана дела.

— Понда морамо и радионици цену подићи и то још двоструко.

— За што?

— Молим вас, ова је радња срећу донела. Може и новоме становнику донети среће, јер може и он каквог старца наћи.

— Видите, да сам ја на вашем месту ја не бих подигао цену радионици. Овде је вас снашла велика срећа, па усрећите и ви барем једног човека тиме, што не ћете дизати цену радионици.

— Фала, господине, доста сам матора, па нисам спала ни на чије савете.

— Немојте се љутити госпођо Колимар, можда је узалудно. Али ако вам није ову, већ ону преко кућу оставио стари.

— Ону мислите, што носи 60.000 динара годишњег прихода? Не, не верујем.

А што да не! Ја мислим, ра би таки поклон и приличио вама; а и малог Додора је волео.

— Та оно имате право, ово је најлошија кућа, па би тај поклон био као нека спрдња према нами.

— Свакако, ако хоће да вас помогне, то ће вам оставити бољу кућу.

— Тако би и требало, јер ми смо га волели. Па како смо се још радо са њиме забављали. Ми смо свакако у већем праву, него његови рођаци, за које он није никад ни знао, ни разбирао.

— Стари је сигурно вама из љубави и оставио.

— А ја мислим, да је љубав и наклоност једино меродавно у оставинским стварима. Та већ кад би било правде!...

— За што?

— За то што онда не би ми једну кућу добили, а остало којеко, већ би мало друкчије морао изгледати тестамент.

— Како?

— Та тако, ми би управо требали да наследимо шеснаест кућа, а на оној једној нек се рођаци деле.

На то утрчи мајстор Колимар, блед као крпа, задуван од трчања и стаде, ал не знаде ни речце проговорити.

— Но шта је? што не говориш? — продера се жена на њега.

— Но-но-но, промуца муж од задуваности, ал' не мога више.

— Та говори већ једном, језик прегриз'о — продера се и опет жена.

— Та-та-та оставио нам само 30.000 динара за нашег Додора.

Жена пребледе и сроза се у наслоњачу, па шкрипући зубма, јетко и једва говорећи рече:

— Безобразлук, од тог маторог обешењака.

Будимпешта. Превео **Незадовољко.**

Главни уредник: др. Емил Гаврила. За уредништво одговара: Никола Маленчић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Н. Саду.